

Vejledning for lokale varer, frisk frugt og grønt

Formål	<p>Formålet med denne vejledning for frisk frugt og grønt er at sikre gode, sikre og lovlige fødevarer til Coops kunder.</p> <p>Denne vejledning og tilhørende bilag skal ses som et uddrag af gældende lovgivning, hvor vi har udtrykt hovedelementer fra lovgivningen samt tilføjet særlige Coop krav. Særlige Coop krav er markeret med <i>kursiv</i>.</p> <p><u>Coop Danmark understreger dog, at det altid er dit ansvar som leverandør at leve op til gældende lovgivning.</u></p>
Hvad er frisk frugt og grønt?	<p>Frisk frugt og grønt er fødevarer, der ikke er forarbejdet, fx skåret, snittet eller frosset.</p> <p><i>Frugt og grønt skal være dyrket frugt og grønt. Det må altså ikke være frugt og grønt, som er samlet i naturen. Coop modtager desuden ikke spirer, spirende frø eller frø til spiring.</i></p>
Kontrol og registrering	
Registrering	<p>Du skal som primærproducent af frugt og grønt være registreret. Primærproduktion dækker dyrkning, høst, pakning, opbevaring m.v. af <u>egne</u> produkter. Primærproducenten registrerer sig på www.landbrugsindberetning.dk under rubrikken "Foder og Fødevarer". Efter registrering modtager du en kvittering, denne skal bruges som dokumentation overfor Coop og/eller den enkelte butik.</p> <p>Hvis primærproduktionen er økologisk, skal dette autoriseres via Landbrugsstyrelsen.</p> <p>Pakning af andres afgrøder kræver almindelig registrering af denne aktivitet, samt evt. økologiregistrering hos Fødevarestyrelsen.</p> <p>Primærproducenter af frugt og grønt inden for EU's handelsnormer (både de særlige og generelle) skal være registreret hos landbrugsstyrelsen. Dette gælder både pakning af egne og andres afgrøder. Hvilke afgrøder kan ses på landbrugsstyrelsens hjemmeside.</p>
Kontrol	<p>Kontrolopgaverne bliver således delt mellem Landbrugsstyrelsen og Fødevarestyrelsen.</p>
Egenkontrol	<p>Du skal som leverandør kunne fremvise et velbeskrevet egenkontrolprogram. Ansvar for at fødevarerne er sikre, ligger altid hos den enkelte fødevarer virksomhed. Egenkontrollen er din egen kontrol af, at din virksomhed og dine varer lever op til dette ansvar.</p>
Risikoanalyse	<p>For at finde ud af hvilken type egenkontrol du skal foretage, skal du først lave en risikoanalyse. Det gælder første gang, du foretager egenkontrol - eller ved ændring i din produktion mm.</p> <p>En risikoanalyse er en gennemgang af sammenhængen mellem; virksomhedens fødevareraktiviteter, risici forbundet med aktiviteterne og styringsmuligheder – dvs. hvad virksomheden kan gøre for at undgå, at kunderne bliver syge.</p> <p>Du kan finde hjælp til udarbejdelse af risikoanalyse på Fødevarestyrelsen hjemmeside.</p>

<p>Produktion</p> <p><i>GMO</i></p> <p><i>Bestråling</i></p> <p><i>Kvalitetsstyring</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Afgrøderne må kun blive vandet med vand fra godkendte drikkevandsforsyninger • Der må ikke bruges husdyrgødning i en periode umiddelbart før høst • Der må ikke være husdyr i direkte eller i umiddelbar tilknytning til dyrkning af salat og krydderurter • Skadedyr som mus og rotter skal bekæmpes effektivt. Fødevarer, som kan være forurenede af skadedyr, skal kasseres • Dyrkningen af frugt og grønt skal være foregået i Danmark <p><i>Frugt og grønt må ikke være gensplejsede</i></p> <p><i>Frugt og grønt må ikke være bestrålede eller indeholde bestrålede råvarer eller ingredienser.</i></p> <p><i>Du skal som leverandør følge principperne i GlobalGAP (Global Good Agricultural Practice) http://www.globalgap.org/uk_en/</i> <i>Du behøver dog ikke være certificeret, men skal følge principperne.</i></p>
<p>Kvalitetskrav</p> <p><i>Transport</i></p> <p><i>Modenhed</i></p> <p><i>Pesticider</i></p>	<p>Friske frugter og grøntsager skal være:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hele • Sunde, altså frie for råd eller ikke forringet således de ikke er egnet til at spise • Rene, altså frie for fremmedlegemer fx støv • Praktisk taget fri for skadegørere som fx insekter • Praktisk taget fri for skader, forårsaget af skadegørere som fx insekter • Frie for fremmede lugte eller smage • Frie for unormal ydre fugtighed • Friske af udseende • Plukket under hygiejniske forhold <p><i>Frugt og grønt skal kunne tåle transport og håndtering, således de når butikkerne i en tilfredsstillende stand.</i></p> <p><i>Produkterne skal være tilstrækkeligt udviklede og modne.</i></p> <p><i>Frugt og grønt er underlagt en maksimalgrænseværdi for restindhold af pesticider. Maksimalgrænseværdier for alle afgrøder og pesticider kan ses i kommissionens LMR-database.</i></p>

<p>Forurenende stoffer</p> <p>Nitrat</p>	<p>Frukt og grønt må ikke markedsføres, hvis det indeholder nitrat i en mængde, der overstiger de fastsatte grænseværdier (nævnt nedenstående). Fødevarestyrelsen har fastsatte kriterier for prøveudtagning og analyser af sådanne varer.</p> <table border="1" data-bbox="395 371 1417 779"> <thead> <tr> <th>Varegruppe</th> <th>Høsttidspunkt</th> <th>Grænseværdi (mg NO₃/kg)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Frisk spinat</td> <td></td> <td>3500</td> </tr> <tr> <td>Frisk salat (væksthussalat)</td> <td>Fra 1/10 – 31/3 Fra 1/4 – 30/9</td> <td>5000 4000</td> </tr> <tr> <td>Frisk salat (frilandssalat)</td> <td>Fra 1/10 – 31/3 Fra 1/4 – 30/9</td> <td>4000 3000</td> </tr> <tr> <td>Iceberg Væksthussalat Frilandssalat</td> <td></td> <td>2500 2000</td> </tr> <tr> <td>Salatsennep (rucola)</td> <td>Fra 1/10 – 31/3 Fra 1/4 – 30/9</td> <td>7000 6000</td> </tr> </tbody> </table>	Varegruppe	Høsttidspunkt	Grænseværdi (mg NO ₃ /kg)	Frisk spinat		3500	Frisk salat (væksthussalat)	Fra 1/10 – 31/3 Fra 1/4 – 30/9	5000 4000	Frisk salat (frilandssalat)	Fra 1/10 – 31/3 Fra 1/4 – 30/9	4000 3000	Iceberg Væksthussalat Frilandssalat		2500 2000	Salatsennep (rucola)	Fra 1/10 – 31/3 Fra 1/4 – 30/9	7000 6000
Varegruppe	Høsttidspunkt	Grænseværdi (mg NO ₃ /kg)																	
Frisk spinat		3500																	
Frisk salat (væksthussalat)	Fra 1/10 – 31/3 Fra 1/4 – 30/9	5000 4000																	
Frisk salat (frilandssalat)	Fra 1/10 – 31/3 Fra 1/4 – 30/9	4000 3000																	
Iceberg Væksthussalat Frilandssalat		2500 2000																	
Salatsennep (rucola)	Fra 1/10 – 31/3 Fra 1/4 – 30/9	7000 6000																	
<p>Emballage</p> <p>PVC</p> <p>Klor</p>	<p>Emballagen skal beskytte varen og være egnet til kontakt med fødevarer. Emballagen skal desuden beskytte butikken mod forurening fra fx jord. Det vil sige, at den skal overholde krav fastsat i EU og dansk lovgivning. Der henvises til den danske bekendtgørelse BEK nr. 822 af 26/07/2013</p> <p><i>Brug af PVC er ikke tilladt.</i></p> <p><i>Emballagen må ikke være bleget med klor.</i></p>																		
<p>Færdigpakket eller ej?</p>	<p>Færdigpakkede fødevarer er fødevarer, der er indesluttet i en indpakning, der er bestemt til først at skulle blive brudt af forbrugeren.</p> <p>Grønt i bundter er kun færdigpakninger, hvis indholdet på ingen måde kan udskiftes. Det betyder, at bundter, der er samlet med elastik, ikke er færdigpakninger, mens bundter, der er samlet med tape, er det.</p> <p>Eksempler på færdigpakkede fødevarer:</p> 																		

	<p>Eksempler på <u>ikke</u> færdigpakkede fødevarer:</p>
<p>Mærkning af færdigpakninger</p> <p><i>Oprindelse</i></p> <p><i>Sporing</i></p> <p><i>Varebetegnelse</i></p> <p><i>Sort</i></p>	<p>Mærkning skal være let tilgængelig og let læselig. Det betyder, at tegn og bogstaver, svarende til bogstavet 'x' som minimum skal være 1,2 mm. For emballager, hvor den største yderflade har et flademål på under 80 cm², skal skriftstørrelsen ('x') være lig med eller større end 0,9 mm.</p> <p><i>Frugt og grønt skal være dansk og der skal mærkes med "Danmark" (må ikke forkortes), altså landet hvor frugterne og grøntsagerne er dyrket. Desuden skal bynavn, område, landsdel eller lignende fremgå.</i></p> <p>Frugt og grønt skal være mærket med oplysninger, som gør det muligt at spore partier af frugt og grønt tilbage til producenten. Mærkningen skal bestå af:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Navn på avler. Kan angives som 'Dyrket af'. - Navn på pakkeriets og/eller afsenders navn og adresse. Kan angives som 'Pakket af'. Pakkeri, afsender og avler kan være den samme. - Der er krav om lotmærkning. Lotmærkning har til formål at kunne identificere fødevarerpartier, således af de kan trækkes tilbage, hvis det bliver nødvendigt. Lotmærkning skal være: <ul style="list-style-type: none"> o Klart synlig o Tydelig og let læsbar på emballagen. Det er frivilligt, om der anvendes tal, bogstaver, tegnsætningssymboler eller andre symboler. o Kan indledes med bogstavet L. Dette er dog ikke et krav, hvis lotmærkningen tydeligt adskiller sig fra de øvrige mærkningsoplysninger. <p>Skal være præcis og ikke vildledende. Fx agurk og blommer.</p> <p>Angiv sorten på æbler, pærer og <i>blommer</i>. Det er frivilligt at angive sorten på andre frugter og grøntsager. For nogle frugter og grøntsager er der yderligere krav til mærkning, se feltet 'specifikke handelsnormer' s. 6.</p>

		
Nettovægt	<p>Færdigpakket frugt og grønt skal mærkes med nettovægt, altså den samlede vægt uden emballage. Indholdet skal opgives i kilo eller gram. Nettovægt skal være opgivet i samme synsfelt som varebetegnelsen.</p> <p>Nettoindholdet skal ikke angives, hvis antal stk. tydeligt kan ses gennem emballagen eller er påført etiketten.</p>	
Ingrediensliste	Der kræves ingen ingrediensliste for frisk frugt og grøntsager.	
Næringsdeklaration	Frisk frugt og grønt er fritaget for kravet om obligatorisk næringsdeklaration.	
	<p>For nogle frugter og grøntsager er der yderligere krav til mærkning, se feltet 'specifikke handelsnormer' side 6</p>	
Mærkning af frugt og grønt i åben emballage som bakke eller kasse	Til mærkning af ikke færdigpakket frugt og grønt, gælder kun følgende:	
Oprindelse	<i>Frugt og grønt skal være dansk og der skal mærkes med "Danmark" (må ikke forkortes), altså landet hvor frugterne og grøntsagerne er dyrket. Desuden skal bynavn, område, landsdel eller lignende fremgå.</i>	
Sporing	<p>Frugt og grønt skal være mærket med oplysninger, som gør det muligt at spore partier af frugt og grønt tilbage til producenten.</p> <ul style="list-style-type: none">- Der er krav om lotmærkning. Lotmærkning har til formål at kunne identificere fødevarerpartier, således af de kan trækkes tilbage, hvis det bliver nødvendigt. Lotmærkning skal være:<ul style="list-style-type: none">o Klart synligo Tydelig og let læsbar på emballagen. Det er frivilligt, om der anvendes tal, bogstaver, tegnsætningssymboler eller andre symboler.o Skal indledes med bogstavet L. Dette er dog ikke et krav, hvis lotmærkningen tydeligt adskiller sig fra de øvrige mærkningsoplysninger. <p>For nogle frugter og grøntsager, nemlig æbler, salat (hovedsalat, kruset endivie, bredbladet endivie), pærer, jordbær, tomater og sød peber er der yderligere krav til mærkning, se feltet 'Specifikke handelsnormer' s. 6.</p>	

	<p>Det er tilstrækkeligt, at sporingsoplysningerne findes på engrosemballagen, hvis det er synligt for kunden. Hvis denne emballagen ikke er synlig for kunden, skal butikken i stedet opsætte skilte i umiddelbar nærhed.</p> <p>Oplysningerne kan også fremgå af et handelsdokument/følgeseddel.</p> <p>Oplysningerne skal bestå af:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Navn på avler. Kan angives som 'Dyrket af'. - Navn på pakkeriets og/eller afsenders navn og adresse. Kan angives som 'Pakket af'. Pakkeri, afsender og avler kan være den samme. 																																																																															
<p>Specifikke handelsnormer</p>	<p>For nogle fødevarer er der specifikke handelsnormer. Disse fødevarer er:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Æbler • Salat (hovedsalat, kruset endivie, bredbladet endivie) • Pærer • Jordbær • Tomater • Sød peber <p>Disse fødevarer er omfattet særlige bestemmelse om:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kvalitet, herunder mindstekrav og klassificering (Klasse I, Klasse II, og evt. Klasse ekstra) • Størrelsessortering • Tolerancer (fx må der max være 5 % af produkterne, der ikke opfylder kvalitetskravene til klasse I) • Præsentation • Mærkning <p>Mærkningskravene i handelsnormerne omfatter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Navn på pakkevirksomheden eller afsender, evt. i form af en kode • Oprindelsesland, <i>skal være dansk oprindelse, mærkes "Danmark"</i> • Produktets art • Klasse • Størrelsessortering. Gælder for nogle produkter. Se skema nedenfor. • Sort eller handelstype. Gælder for nogle produkter. Se skema nedenfor. <table border="1" data-bbox="395 1469 1433 1899"> <thead> <tr> <th rowspan="2">Art¹</th> <th colspan="3">Angivelse af klasse</th> <th colspan="3">For følgende klasser skal der angives sort, handelstype eller andet</th> <th colspan="3">For følgende klasser skal der angives størrelsessortering</th> </tr> <tr> <th>Ekstra</th> <th>I</th> <th>II</th> <th>Ekstra</th> <th>I</th> <th>II</th> <th>Ekstra</th> <th>I</th> <th>II</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Jordbær</td> <td>x</td> <td>X</td> <td>x</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Pærer</td> <td>x</td> <td>X</td> <td>x</td> <td>Sort</td> <td>Sort</td> <td>Sort</td> <td>X</td> <td>x</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Sød peber</td> <td></td> <td>X</td> <td>x</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>x</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Salat²</td> <td></td> <td>X</td> <td>x</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>x³</td> <td>x³</td> </tr> <tr> <td>Tomater/ Tomater i klasse</td> <td>x</td> <td>X</td> <td>x</td> <td>Handels- type⁴</td> <td>Handels- Type⁴</td> <td>Handels- type⁴</td> <td>x⁵</td> <td>x⁵</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Æbler</td> <td>x</td> <td>X</td> <td>x</td> <td>Sort</td> <td>Sort</td> <td>Sort</td> <td>x⁶</td> <td>x⁶</td> <td></td> </tr> </tbody> </table> <p>¹ Artsbestemmelsen skal kun angives, hvis produktet ikke er synligt udefra. Gælder dog ikke for 'kirsebærtomater' og 'cocktailtomater', hvor artsbetegnelsen altid er obligatorisk.</p>	Art ¹	Angivelse af klasse			For følgende klasser skal der angives sort, handelstype eller andet			For følgende klasser skal der angives størrelsessortering			Ekstra	I	II	Ekstra	I	II	Ekstra	I	II	Jordbær	x	X	x							Pærer	x	X	x	Sort	Sort	Sort	X	x		Sød peber		X	x					x		Salat ²		X	x					x ³	x ³	Tomater/ Tomater i klasse	x	X	x	Handels- type ⁴	Handels- Type ⁴	Handels- type ⁴	x ⁵	x ⁵		Æbler	x	X	x	Sort	Sort	Sort	x ⁶	x ⁶	
Art ¹	Angivelse af klasse			For følgende klasser skal der angives sort, handelstype eller andet			For følgende klasser skal der angives størrelsessortering																																																																									
	Ekstra	I	II	Ekstra	I	II	Ekstra	I	II																																																																							
Jordbær	x	X	x																																																																													
Pærer	x	X	x	Sort	Sort	Sort	X	x																																																																								
Sød peber		X	x					x																																																																								
Salat ²		X	x					x ³	x ³																																																																							
Tomater/ Tomater i klasse	x	X	x	Handels- type ⁴	Handels- Type ⁴	Handels- type ⁴	x ⁵	x ⁵																																																																								
Æbler	x	X	x	Sort	Sort	Sort	x ⁶	x ⁶																																																																								

	<p>² Dækker over hovedsalat samt kruset- og bredbladet endive. Det angives, hvilken art der er tale om, fx icebergsalat.</p> <p>³ Udtrykt som mindstevægt pr. stk. eller antal hoveder.</p> <p>⁴ Handelstypen, hvis indholdet ikke er synligt udefra. Skal dog altid angives ved 'kirsebærtomater' og 'cocktailtomater'.</p> <p>⁵ Angives kun, hvis der er fastsat størrelsessortering. Størrelsesangivelsen gælder ikke for tomater i klase og 'kirsebærtomater'.</p> <p>⁶ Angives kun, hvis der er fastsat størrelsessortering.</p> <p>Mærkningsoplysningerne skal være på alle former for emballage, så forbrugerne ved, hvad de køber. Hvis produkterne bliver solgt uden emballage, skal oplysningerne være på et skilt eller i <u>umiddelbar nærhed</u> af produkterne.</p>
Færdigpakninger med blandinger af frugt og grønt	<p>Det er tilladt at sælge færdigpakninger med blandinger af frisk frugt og grønt. Det kan fx være en blanding af forskellige salater, forskellige æbler eller forskellige rodfrugter. Hertil er der følgende krav:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Blandingen må max veje 5 kg • Produkterne skal være af samme kvalitet/klasse • Hvert produkt skal overholde reglerne • Oprindelsesland (<i>Danmark</i>) skal opgives
Holdbarhed	Der skal ikke angives holdbarhedsdato på frisk frugt og grønt.
Vildledning	Det er ulovligt at vildlede forbrugeren. Vildledning kan fx være i form af fødevarens art, identitet, egenskaber, virkninger, illustrationer, skrifttypografi, farver, udsagn, mottoer, slogans ect.
Anprisning	Det er <u>ikke</u> tilladt at anprise særlige ernærings- eller sundhedsmæssige egenskaber ved frugt og grønt, som fx fedtfattige, rige på C-vitamin eller lignende.
Nøglehullet	Anpris gerne frugt og grønt med 'Nøglehullet'. Nøglehullet er Fødevarerministeriets officielle ernæringsmærke, der skal gøre det nemmere for forbrugerne at finde de sundere fødevarer. Kriterierne for Nøglehullet kan findes via hjemmeside altomkost.dk
Forbrugeroplysning	<p>Det er frivilligt at opgive yderligere forbrugeroplysninger såsom korrekt opbevaring og en eller flere anvendelses muligheder.</p> <p>Det er også tilladt at fortælle den gode historie om dit produkt, såsom dyrkningen og produktionen.</p>

Økologisk frugt og grønt	<p>For levering af økologisk frugt og grønt henvises der ydermere til Bilag 3, Økologi.</p> <p>Økologisk frugt og grønt skal som udgangspunkt være færdigpakket, men for lokale varer forekommer disse undtagelser på levering af 'ikke færdig pakket frugt og grønt:</p> <ul style="list-style-type: none">• Æbler• Pærer• Agurker• Tomater• Majs• Kål• Græskar og squas familien• Kartoffler (uden jord)• Rodfrugter (uden jord)
Dokumentation for leverancen:	<p>Ovenfor nævnte varer kan altså leveres lokalt og direkte til butik/butikker, som 'ikke færdigpakke'. Hvis du som leverandør på forhånd – ligesom med de færdigpakkede varer- har dokumenteret overfor butikken at du har et gyldigt økologicerifikat</p> <p>Du skal som leverandør medsende følgende oplysninger for hvert parti du leverer:</p> <ul style="list-style-type: none">- Navn og adresse på dig som leverandør og sælgeren, hvis sælgeren ikke er den samme som leverandøren- Modtager (den pågældende Coop butik)- Oplysninger der gør det muligt at identificere det modtagne parti, fx lotnummer- Oplysninger om partiet - <u>mængde og præcis varebetegnelse</u>, herunder eventuelle kvalitets- og størrelseskategori- For økologiske varer angivelse af den økologiske status. <i>Coop accepterer ikke delvist økologiske varer</i>- Leveringsdato <p>Hvis partidokumentet ikke er en faktura, skal fakturaen indeholde en entydig henvisning til de relevante partidokumenter, fx følgesedler.</p>

Dokumentet er udarbejdet på baggrund af:

Handelsnormer for frugt og grønt

Forordning 1169/2011 af 25. oktober 2011

Fødevarestyrelsens vejledning om mærkning af fødevarer

Forordning 1881/2006 af 19. december 2006 om fastsættelse af grænseværdier for forurenende stoffer i fødevarer.